

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

Bu yılın ikinci sayısıyla biraz gecikmeli olarak da olsa sizlere merhaba diyebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Yoksulluk dosyamızdan bu yana hem dünya, hem Türkiye hem de sağlık gündemi oldukça yoğun, bir o kadar da yalın olarak yaşandı.

ABD liderliğindeki emperyalist işgalcilerin Irak'ta "kitle imha silahları var", "Irak'a demokrasi götüreceğiz" sözleri yalanlandı. İşgalci barbarların maskesi düştü, gerçekler bütün çıplaklığıyla, yoğun sansüre rağmen dünya halklarıyla paylaşılabilir. Bugüne kadar bombaların varlığını kanıtlayamadılar, işgal sonrasında her iki taraftan da ölenlerin sayısı işgal sırasında ölenleri aştı, işgal ordularının insanlık onurunu ayaklar altına alan işkence belgeleri ortalığa döküldü. Barbarlar, Irak'ta işgallerinin yıl dönümünü kutlamaya hazırlanırken, Felluce kentinin sembol olduğu bir halk ayaklanması başladı, işgalcileri istemediklerini haykırıp, gereğini yapmaya çalışıyorlar. Emperyalist ülke halklarında da işgal ordularına yönelik protestolar örgütlü hale geliyor.

İnsanlık tarihinde yaklaşık 500 yıllık bir geçmişe sahip sömürgeciliğin insana karşılığı, insana düşmanlığı bir defa daha bütün çıplaklığıyla görünür oldu. Yirmibeş-otuz yıldır küreselleşme adıyla yutturulmaya çalışılan emperyalizmden başka bir şey olmadığı deşifre edildi. Yaşam dayatıyor, artık hepimiz tarafımızı seçmek zorundayız. Ya küreselleşme (kapitalizm-emperyalizm) ya da insanlık ve onur. İşgal ordularının örgütü NATO, Haziran sonunda Türkiyeli patronların sponsorluğunda İstanbul'da toplanıp, Büyük Ortadoğu Projelerini karara bağlayacaklar. Bizler ya gelmeyin diyeceğiz ya da.....

Türkiye'de siyaset ekonomi (piyasa), Avrupa Birliği ve insan hakları başlıklarına daraltılırken, bölüşüm ilişkileri hızla siyasetin dışına itilip, piyasa aracılığı ile sermayenin hakimiyetine terk edilmek isteniyor. Üreterek yaşamak durumunda olanların sürekli olumsuzlaşan koşullarının düzeltilmesi için hükümetler, siyasi "iktidar" olarak sorumlu olmadıklarını tanımlamakta, kendilerini sorumsuz ilan etmekte, daha kötüsü ise bu sorumluluğu anımsatması gereken emek güçleri ile "örgütleri" de aynı görüşü paylaşır hale gelmektedir. Bu durum, emek güçlerinin siyaset dışında kalmasını koştulamakta, halk politikadan kopmaktadır. Alternatifi olarak da tarikatların, cemaatlerin, milliyetçi grupçukların üyeliğine tutunmaktadır.

İdeoloji cephesinde bunlar yaşanırken, resmi açıklamalara göre, her 100 kişiden 11'i, lise ve üzeri eğitimli her 100 gençten 33'ü iş arıyor. Buna rağmen hükümet, 2002 (%7.8 olarak açıklandı) ve 2003 (%5.9 olarak açıklandı) yıllarında ekonominin büyüdüğünü ilan ediyor. Oysa göstergeler 2000 yılının çok gerisinde. Çünkü hükümet, büyüme oranlarını 2001'de ki eksi %9.5'lik büyüme (küçülme) ile karşılaştırma sonucuna göre açıklıyor. Ülkenin en büyük ekonomik krizlerinden birinin yaşandığı yıla ait verilere göre büyüyoruz, işler iyiye gidiyor diye medya ve DİE destekli propaganda yapılıyor. Yine şenliklerle ilan ettikleri kişi başına düşen GSMH'deki %30'luk artış da benzer şekilde gerçeği yansıtmaktan oldukça uzak. Açıkladıkları rakamlar 1987 sabit fiyatlarını 2003 sonu dolar kuruna çevirme oyununa dayanıyor. Oysa artış, TL üzerinden yalnızca %4'te kalıyor. Emekçi sınıflarla patronlar arasında ülke zenginliğinin paylaşımındaki uçurum derinleşiyor. Patronlar sermayelerini artırırken, emekçiler hızla yoksullaşıyor. Milyonlarcası açlık sınırının altında "yaşamaya" çalışıyor.

Ekonomide durum böyleyken, 28 Mart yerel seçimlerinde beklenenin çok altında da olsa hükümet partisinin oyları arttı. "Muhalefet" geriledi. Esas muhalefet, benzer birçok ülkede olduğu gibi bizde de son bir iki seçimde kiteselleşmeye başlayan sandığa gitmeyenler. Bunlar, seçmenlerin %25'ini oluşturuyor. Hükümet oyunu artırdı, çünkü, hükümetle "muhalefet" neredeyse kopyası programla seçime girdi. Seçmenin "güçlü" olanı tercih etmesini doğal karşılamak gerekir. Peki sandığa gitmeyenler. Onlar sorunu tanımlayabilen ancak çözüm için umudunu yitirmişler olarak tanımlanabilir mi? Eğer öyle ise solun siyasi özneleri için bir başlık daha eklendi diyebilir miyiz?

Seçmenlerin yaklaşık %26'sının oyu ile mecliste %66 dolaylarında çoğunluk elde eden hükümet partisi, ekonomide gerçeklerin saklanamaz hale gelmesinden hemen sonra üniversiteler başta olmak üzere ülkede günlük yaşamı çoğunluğun aleyhine değiştirmeye yönelik yasal düzenlemeleri hızla çıkarmaya başladı. Bugüne kadar hükümlerini uygulamadıkları

için, hükümetleri sorumlu duruma düşüren 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesiyle İlgili Yasa, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Yasası vb. birçok sağlık mevzuatını yürürlükten kaldırıp, sağlık hizmetlerini bütünüyle piyasanın kurallarına bırakmayı hedefleyen Sağlık Kanunu da yolda. Ülkemizde günlük yaşantı için 2004 yılının milat olacağını söylemek hiç de abartı olmasa gerek.

Bu dönemde yaşadıklarımızdan bir diğer önemli başlığı da Tabip Odaları seçimleri oluşturuyor. Bilindiği gibi, önceki yıllarda yapılan başvuru nedeniyle Anayasa Mahkemesi 6023 sayılı Yasa'nın delege seçimleriyle ilgili 60. Maddesini iptal etmiş, iptal kararının yürürlüğe girmesinden sonraki 6 ay içinde hükümetin söz konusu madde ile ilgili olarak Mahkemenin belirlemeleri doğrultusunda yeni düzenlemeler yapması gerekirken bugüne kadar yapmamıştır. Hükümetin bu tavrının altında neler yattığını tartışmak bir yana bu yıl Odalarımız bu ihmal/kasıt nedeni ile büyük kongre delegelerini seçemediler. Bu seçimler gerçekleşene kadar da TTB seçimli Genel Kurulu yapılamayacak.

Eksikli olan bu süreç yaşanırken hükümet, Bakanlık seçimlerde bazı illerde doğrudan bazılarında ise dolaylı olarak seçim alanlarına indi. Etkin Demokratik TTB ekibinin illerdeki üyelerinin karşısına "Hükümetin her dediğine hayır diyen değil, uzlaşmacı tabip odası istiyoruz" söylemini dile getiren listelerle çıktılar. Bizler ise şunları söyledik: Eğer uzlaşmacı olsaydık, Irak'ın işgalinin, bugünlerde ortaya çıkartılan işkencenin ve hemen her gün birkaç ilimize gelecek, içinde yirmili yaşlardaki gençlerimizin olacağı tabutların sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, Afganistan işgalinden Pakistan'daki mülteci kamplarına kaçıp orada yaşarken soğuktan ve açlıktan ölen bebeklerin sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, onursuz, teslimiyetçi ve emperyal hedefli, komşularımızla dostluğu değil düşmanlığı önceleyen dış politikanın sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, ülkedeki işsizliğin, yoksulluğun, açlığın sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, birinci doğum gününü göremeden her yıl ölen altmışbin bebeğimizin sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, sağlık hizmeti götürülmeyen yüzlerce köydeki sağlık sorunlarının sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık hekimlerin, sağlık emekçilerinin dayanışma yerine rekabetle birbirlerinin kuyusunu kazdırmayı hedefleyen performans uygulamalarının sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, geçinemeyen, sosyal, kültürel faaliyetler yerine ek iş yapmak zorunda kalan sağlık emekçilerimizin bu durumlarının sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, SSK'deki kuyrukların, ilaçsızlıkların sorumlusu olurduk. Eğer uzlaşmacı olsaydık, parası olmadığı için sağlık ocağına gidemeyen, reçetelerini eczane kapılarında bırakmak zorunda kalanların sorumlusu olurduk. İşte bunun için bizler uzlaşmacı değiliz. Aksine mücadeleciler ve müzakereciyiz. Bu söylem ve tutumumuz, Oda seçimlerimizde üyelerimizin büyük çoğunlu tarafından kabul gördü ve seçimleri önceki yıllardan daha farklı olarak kazandık. Başarı hepimizin, sevinci ve onuru da öyle.

Ancak, süreç bizlere de bazı dersler çıkartıyor. Yerel yönetimler ve kamu yönetimini yeniden düzenlemeyi öngören yasal düzenlemelere özellikle kamusal alanın sermayeye peşkeş çekilmesinin önündeki bütün engelleri kaldıracağı, kazanılmış pek çok haklarımızı geri alacağı vb. gerekçelerle karşı çıkarken, siyasetin de yerelleşeceğini öngörmek gerekiyor. Siyasetin yerelleşmesi, ülkenin ve sınıfın genelini göremeyen, sınıf mücadelesini öngöremeyen, dar, coğrafya ile sınırlı, kişisel hedefli siyaset demektir. 2004 Oda seçimlerimizde bazı yaşananlar kendi örgütlülüğümüz içinde de benzer tehlikenin ipuçlarını verdi. Ülkenin, sağlığın ve örgütümüzün gereksinimleri yerine, yerelliklerdeki kişisel ilişkilerimizin bazen "eskimişliğine", "yıpranmışlıklarına" bazen de "darlığına" mahkumiyetler yaşadık. Sonuçları kendi adımıza değerlendirirken, yerelliklerdeki ilişkilerimizin dışına çıkamayan tartışma ve gerekçelerin gelecekte bizi yenilgilere mahkum edebileceğini görmeli ve biran önce gereğini hep birlikte yapmalıyız.

Bu sayımız dosya şeklinde olmamakla birlikte sizlerinde beğeneceğini düşündüğümüz birçok konudan ve zengin yazılardan oluşuyor. Türkiye genelini yansıtan verileri kullanarak kadın ve çocuk sağlığı ile sosyo-ekonomik düzeyin ilişkisini sorgulayan ilk yazımızın ardından, bu günlerde daha kapsamlı olarak aynı adla kitap olarak da TTB tarafından yayımlanmış olan sevgili İlker arkadaşımızın Antalya'da yaptığı sınıf sağlık ilişkisini sorgulayan araştırması yer alıyor. Bu iki araştırmadan sonra sağlık hizmetleri kapsamında iki çeviri yazımızı sizinle paylaşıyoruz. Çekin ve Yazıcı'nın ilaç araştırmaları ile ilgili yazılarının ardından ilaçla ilgili yeni dönem tehlikelerden biri olan reklamları, tarihsel süreci içerisinde Şemin ve arkadaşları bizlere sunuyorlar. Bir başka güncel yazımız da adli tıp alanındaki tartışmalara ışık tutacak bir araştırma, Çolak ve arkadaşları tarafından yapıldı. Bu yazılardan sonra hemşirelik, etik ve tıp eğitimi ile ilgili bir tanesi çeviri üç yazımızı bulacaksınız.

Gelecek sayımızda ilgi duyacağınızı düşündüğümüz "emeğin ücretlendirilmesi, sağlık çalışanları ve örgütleri" konulu dosya hazırlığımız sürüyor.

Paylaşmak ve birlikte üretmek isteğimizle, dostluk ve sevgilerimizi iletiyoruz.